

Спортно училище „Никола Симов“-гр. Търговище

su_n_simov@abv.bg 359 884341763 7700 Търговище ул. "Цар Симеон" 134

УТВЪРЖДАВАМ:

НАДЕЖДА КОЕВА

Директор на СУ „Никола Симов“ – гр. Търговище

Заповед № 644/31.08.2022г.

**УЧИЛИЩНИ ПРАВИЛА
ЗА ДЕЙСТВИЕ В СЛУЧАЙ НА ТОРМОЗ
В СУ „НИКОЛА СИМОВ“ – гр. Търговище
2022/2023 УЧЕБНА ГОДИНА**

Настоящите правила са неразделна част от училищната политика за справяне с насилието и тормоза в училището и имат за цел полагане на координирани и последователни усилия и дейности за предотвратяване им и създаването на сигурна образователна среда.

I. ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ И НЕПЕДАГОГИЧЕСКИЯ ПЕРСОНАЛ

1. Училищен координационен съвет:

- Планира, проследява и координира усилията за справяне с тормоза и насилието на ниво училище;
- Изготвя едногодишен план за превенция и интервенция на насилието и тормоза в училището;
- Осъществява „оценка и анализ на ситуацията“ в началото на учебната година;
- Обобщава предложенията на класовете за правила на поведение и ценности и изготвя единни училищни правила;
- Изготвя процедурите за действие при инциденти, работа по случай, включително насочване към услуги;
- Подпомага класните ръководители с материали или консултации със специалисти, съдейства за организиране на периодични обучения на учителите по темата за насилието и тормоза;
- Изготвя годишен доклад и препоръки за създаване на по-сигурна образователна среда до ръководството на институцията.

2. Класни ръководители:

- Съвместно с учениците създават правила за поведение на класа;
- Постерите с приетите ценности и правила за поведение се поставят на видно място в класната стая;
- Запознават учениците с процедурата за действие при инциденти, работа по случай, включително насочване към услуги;
- Провеждат обучителни дейности и работа с класа, в които се говори открито за насилието и тормоза и се работи за формирането у учениците на нагласи и социални умения за здравословно и ненасилствено общуване, емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др.;
- Реагират при всеки опит за насилие над ученик в клас, съгласно утвърдената процедура и приетите единни правила;
- Използват подход, ориентиран към учениците и осигуряват условия за участие то им като естествени помощници при реализирането на дейностите по превенция;
- При тежък инцидент или проява на насилие и тормоз документира в Дневника със случай единствено ситуацията, съответстващи на нива две и три според приетата класификация;
- Участват в работата на екипа, сформирани по конкретен случай на ученик от класа;
- Информират учениците за Националната телефонна линия за деца 116 111;
- Информират родителите за дейностите по механизма, както и за приетите единни правила и процедури;
- Съдействат за включването им в дейностите на ниво училище.

3. Учители, които не са класни ръководители

- Включват темата за насилието и тормоза в учебни единици от годишното тематично разпределение, при които това е възможно;
- Поощряват и развиват съвместното учене, както и поведение на сътрудничество, съпричастност и взаимопомощ;
- Познават и прилагат приетите единни училищни правила и процедури за действие при инцидент, насилие и тормоз;
- При случай на инцидент в класа, в който преподават обсъждат и изясняват с учениците възникналия проблем, влиянието върху всички участници и свидетели, последствията, както и възможните решения;
- При установена от тях ситуация на насилие и тормоз осъществяват съвместни действия с класен ръководител и психолог/педагогически съветник.

4. Дежурни учители

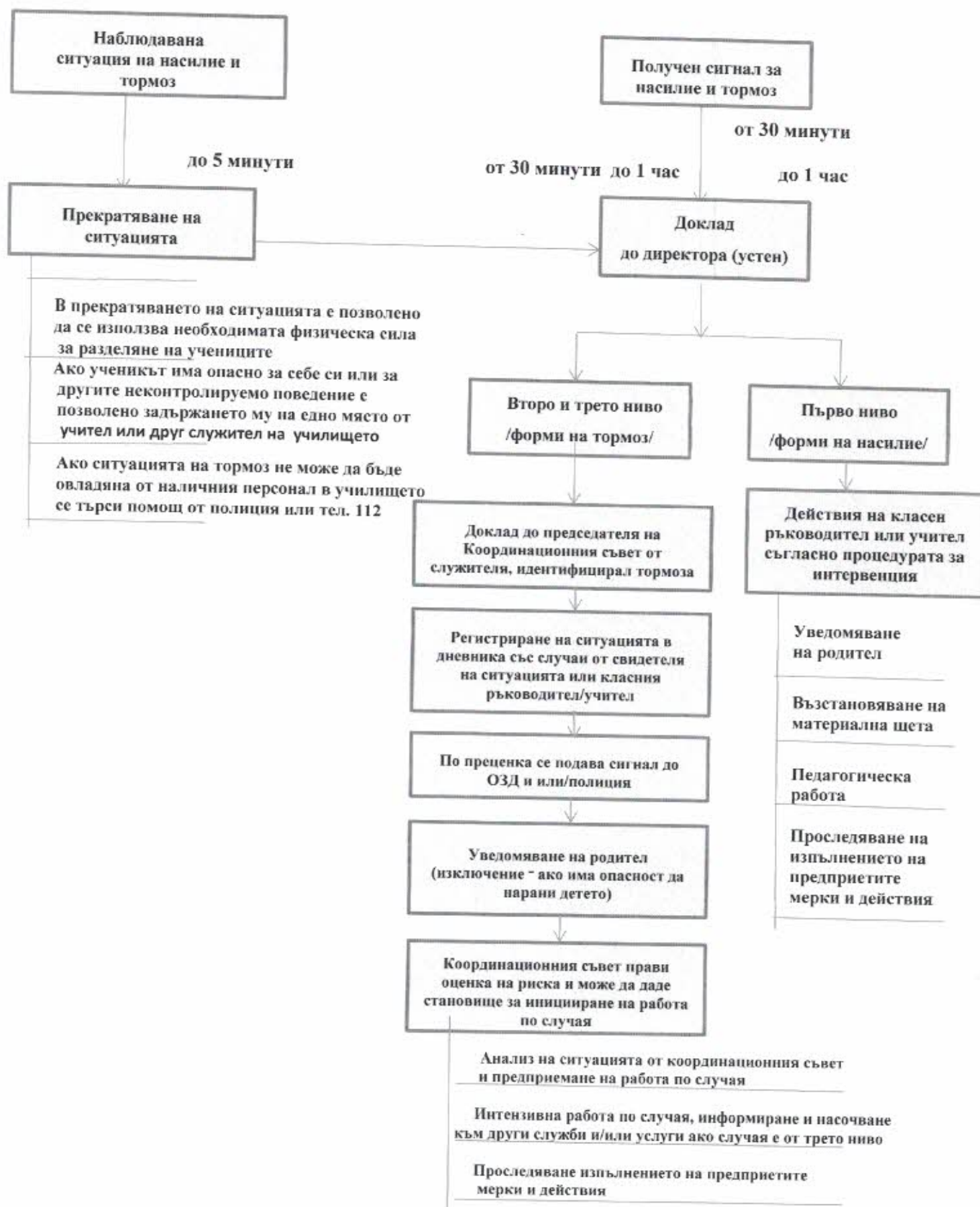
- Спазват стриктно утвърдения от директора график за дежурство, следейки рисковите зони, в които е възможна появата тежък инцидент, насилие и тормоз;
- Реагират според утвърдените процедури в ситуации на насилие по време на дежурството;
- При установени от тях нарушения на ученици информират класен ръководител и психолог/педагогически съветник.

5. Непедагогически персонал

- Предотвратяват насилнически действия в училищните помещения, за които отговарят;
- Не допускат прояви на насилие и съобщават за тях на директор/заместник-директор.

II. ДНЕВНИК СЪС СЛУЧАИ, ПРОЦЕДУРИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА, ИНИЦИИРАНЕ НА РАБОТА ПО СЛУЧАЙ И НАСОЧВАНЕ НА СЛУЧАЙ КЪМ ДРУГИ СЛУЖБИ.

СХЕМА ЗА РЕАКЦИЯ ОТ СТРАНА НА СЛУЖИТЕЛ В СУ „НИКОЛА СИМОВ“ – гр. Търговище ПРИ УСТАНОВЕНА СИТУАЦИЯ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ

1. Водене на Дневник със случаи и управление на информацията

Дневникът със случаи в СУ „Никола Симов“ – гр. Търговище се създава единствено за целите на анализа и планирането на цялостна училищна политика за противодействие на насилието и тормоза в училище.

В Дневникът със случаи се документират единствено ситуациите, съответстващи на нива две и три според приетата класификация (*Приложение 1*), при които е необходима и намесата на координационния съвет. Ситуацията, която следва да се впише в Дневника със случаи, съдържа следната информация:

- ✓ дата;
- ✓ какво се е случило – кратко описание на ситуацията, кога се е случило, кои са участниците;
- ✓ кой служител е регистрирал ситуацията – име и подпис;
- ✓ какво е предприето като действия (интервенция);
- ✓ кои отговорни участници са информирани (институции, органи, родители); ✓ как е приключила ситуацията или на какъв етап е и какво предстои.

Координационният съвет прави оценка на риска на базата на вписаните ситуации и извършва анализ и разпознаване на ученици, които участват и се въвличат в ситуации на тормоз, без значение дали извършват проявите или са пострадали от насилието.

Анализът е подчинен на цели, свързани с необходимостта от индивидуална работа по случай с ученик, който се намира в ситуация на риск. Съветът създава процедура за откриване и работа по случай в училището.

2. Процедура за откриване и работа по случай

При предприемане на индивидуална работа по случай с ученик на базата на направения анализ, координирането на работата се осъществява от класния ръководител. Информацията за вписаните в Дневника със случаи се съхранява при член на координационния съвет на СУ „Никола Симов“ – гр. Търговище, определен от директора на училището.

2. Насочване на случай от СУ „Никола Симов“ – гр. Търговище към други служби.

При идентифициране на ситуация на тормоз, следва незабавно да се уведомят органите за закрила на детето: ОЗД и/или полиция.

Уведомяването е задължение на всеки гражданин по силата на Закона за закрила на детето (ЗЗД), следователно сигнал до отдел „Закрила на детето“ и/или Районно управление „Полиция“ трябва да подаде гражданинът или служителът на училището, идентифицирал тормоза. Това може да бъде учител, възпитател, директор, педагогически съветник, служител от непедагогическия персонал, както и Координационният съвет като колективен орган.

Конкретните стъпки при подаване на сигнал за тормоз към външни служби са представени в Приложение 2.

Уведомените институции започват проверка на сигнала по реда на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие, и за взаимодействие при кризисна интервенция.

III. НАСОКИ ЗА ИНТЕРВЕНЦИЯ

- Разпознаване на тормоза от страна на учителя.
- Прекратяване на ситуация на тормоз.
- Подход за възстановяване на щетата.
- Действия при тежък инцидент или при повторна ситуация на насилие или тормоз.
- Насочване на ученика и неговите родители към програми и услуги в общността.

[Въведете тук]

- Действия при насилие на дете/ученик срещу член на екипа на институцията.
- Действия при насилие на възрастен срещу дете/ученик

Намесата на възрастните следва внимателно да се обмисли и планира. Тя трябва да бъде последователно прилагана от цялата училищна общност, за да бъде максимално ефективна. Важно е да не бъдат омаловажавани и първите прояви на влошаване на отношенията между децата, както и поведението, което е неприемливо. Тези ситуации представляват първо ниво от приетата класификация (Приложение 1 от основния документ). Необходимо е още при най-малките сигнали и съмнения за тормоз да се предприемат стъпки, за да се предотврати ескалация на насилието и да се изпрати ясно послание, че такова поведение няма да бъде толерирано. Вниманието трябва да бъде насочено както към проявите на физически тормоз, така и към неговите социални и психологически измерения.

Разпознаване на тормоза от страна на учителя

По-голямата част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладени от учителите, а някои – от самите ученици. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. На първо място важно е да се разграничат случаите, в които не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват. Следното би могло да помогне за правилна оценка на ситуацията:

- ако учениците се закачат, бутат или блъскат или си разменят шегички, като при това се смеят, разменят си роли и позиции и никое от тях няма видимо доминиращо положение, а околните не им обръщат особено внимание, то най-вероятно става дума за игра;
- когато се касае просто за приятелска игра, учителят може да се намеси, за да предупреди децата да внимават да не се наранят. Ако обаче наблюдаваното поведение може да бъде определено като тормоз е необходимо да се предприемат съответните стъпки, описани в механизма.

Прекратяване на ситуация на тормоз:

Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел или за която е получил сигнал (от дете, родител или друг служител от училището):

- в случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях незабавно;
- не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това може да се случи на по-късен етап. Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение. В този момент не е добре да се разпитва за подробности и детето, което е потърпевшо, особено в присъствието на детето, което е нанесло тормоза и на други деца, защото това може да урони неговото достойнство. Фокусът на интервенцията трябва да бъде насочен към учениците-свидетели на тормоза, към средата, а не към участниците в ситуацията на насилие;
- когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата или да се наложи друга предварително съгласувана мярка.

Подход за възстановяване на щетата

Подходът за възстановяване на щетата се основава на принципа, че „всяка щета, нанесена на друг, трябва да бъде възстановена“ и включва съответните действия в тази посока.

Важно е преди да се прилага подходът да бъде предварително съгласуван с цялата училищна общност, включително и с децата, и да бъде част от политиката на училището. Важно е учителят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, да покаже ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че се действа с оглед отново да се възстановят ценностите, към които цялото училище се придържа, а не за да бъде санкциониран:

- като първа стъпка класният ръководител изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшото дете;
- ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител разговаря с ученика, а ученикът сам предлага как ще поправи грешката си, с което отново ще се възстанови нарушената ценност. С това негово предложение трябва да се съгласи и ученикът, който е бил потърпевш от тормоза.
- след изясняване на ситуацията и постигане на договореност, класният ръководител за определен период от време проследява поведението на децата и дава обратна връзка. Класният ръководител може да потърси съдействие и от другите учители, които също да наблюдават поведението на децата и да реагират своевременно.
- при преценка, може да бъде насочено към услуги в общността.

Действия при тежък инцидент или при повторна ситуация на насилие или тормоз

При повторна ситуация на насилие или когато има случай на тежък инцидент се следват предписанията от механизма, описани в Приложение 1. Класификация на формите на тормоз и предприемане на съответни действия:

при тежки инциденти се препоръчва работа в групов формат (например работа с целия клас), като кризисната интервенция е от минимум 45 минути до 1 час и 30 мин. в определени рамки

- ако едно от децата е видимо напрегнато, не се усмихва, опитва се да се махне, ако ролите не се сменят, а другото дете е в постоянно доминираща позиция и това поведение привлича вниманието на околните, то най-вероятно става дума за тормоз;

– затворено пространство, в което участниците не допускат нови лица, и др. По този начин се предлага пространство, в което да се вентилират емоциите от преживяното и да се даде възможност за преработка. Най-подходящо е тази интервенция да бъде извършвана от педагогическия съветник, а при липсата на специалист да се обърнат веднага към специалист или услуга в общността.

Честа спонтанна реакция на възрастните е заставането на страната на „жертвата“ и наказване на „насилника“. Ключово при интервенцията на възрастните е приемането на разбирането, че детето, обект на тормоз, не се нуждае от състрадание, а детето, извършител на тормоз, не се нуждае от наказание, особено което го унижава, а от разбиране и емпатия (съпреживяване), за да може то да развие това чувство към другите. Липсата на емпатия е една от основните причини, поради която се упражнява тормоз;

- работата с деца, които са обект на тормоз, трябва да бъде насочена към формиране на умения за справяне с подобно поведение. Важно е класният ръководител да поговори с детето, по възможност още същия ден (или веднага след като е разбрал за случая, ако се касае за ситуация, за която е научил случайно) и да разбере какво точно се е случило. Ако е необходимо отделни факти могат допълнително и дискретно да бъдат проучени;

- погрешно е открито и публично пред другите деца да се оказва подкрепа на потърпевшото дете, защото това допълнително ще урони достойнството на детето пред неговите

върстниците. При този първи разговор е важно да се предложи на детето подкрепа, като се разговаря с него какво точно ще му помогне да се почувства сигурно;

- необходимо е да се подчертае поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;
- детето трябва да почувства доверие и сигурност за споделяне, което е особено важно ако насилието се повтори. Може да му се предложи да поговори с педагогическия съветник;
- не е препоръчително да се прави среща между детето, върху което е упражнено насилието, и детето, което е извършило насилието, с цел да се помирят и да се разберат. Такива срещи могат да доведат до неблагоприятни последици;
- наблюдавайте детето в следващите дни, за да се уверите как се чувства и при необходимост отново разговаряйте с него;
- необходимо е да се работи с наблюдателите не само на нивото на превенцията, но и след ситуация на тормоз;
- не се отстраняват наблюдателите, когато се прекратява или управлява ситуация на тормоз, като всички, които са били там, следва да видят какво се прави съгласно правилата на училището;
- валидизират се правилата и стиката на поведението и се подкрепят тези, които са се намесили в защита ценностите на училището. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи в бъдеще;
- насърчава се убеждение за отговори на насилието с думи, търсене на помощ и съобщаване за случая. Насърчаване за грижа спрямо тормозеното дете. При преценка детето може да бъде насочено към услуги в общността.

Насочване на детето и неговите родители към програми и услуги в общността

Насочването на детето и неговите родители към консултация и психологическа работа следва да се осъществява от педагогическия съветник или от класния ръководител. Насочващият трябва да е запознат с услугите в общността и да даде пълна и конкретна информация на родителите за възможните услуги и програми – къде може да се консултират, колко струват консултациите, какво представляват консултациите, какъв е метода на работа и т.н. Всяко училище следва да има актуална информация за наличните услуги в общността, като центрове за превенция и консултативни кабинети към местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, центрове за обществена подкрепа, комплекси за социални услуги, общински съвети по наркотичните вещества, програми, предлагани от неправителствени организации и др.

Важно е насочването да се направи конкретно и с грижа, за да могат родителите и детето да се възползват, а не да го приемат като мярка за наказание.

Действия при насилие на дете/ученик срещу член на екипа на институцията

Действието се прекратява незабавно от възрастен, който е в близост до мястото на извършеното насилие. Оказва се помощ в случай, че има пострадали. Детето трябва да бъде отделено с оглед на възстановяване на сигурността. Отделянето на детето може да бъде временно до успокояването му, осъществява се психологическо консултиране.

Уведомяват се родителите на детето.

С детето започват дейности за установяване на причините, изясняване на ситуацията, оценка на проблема. С него задължително разговаря педагогическия съветник. Последният дава становище след оценката на проблема и поведението за целите на вземането на решение за последиците от педагогическия съвет.

Училището организира провеждане на педагогически съвет за вземане на решение за последващи действия. Обсъждат се възможни действия и се прави план за работа с детето.

Действия при насилие на възрастен срещу дете/ученик

При насилие на възрастен към дете незабавно се подава сигнал към ОЗД и/или полицията и се свиква Координационния съвет за дете в риск.

Училището извършва последващи действия за – описани в приложение 2 на механизма: Кога, кой, къде може да подава сигнал за дете в риск.

С пострадалото дете разговаря педагогическия съветник, който прави оценка

Къде може да се подава сигнал за дете в риск от насилие и тормоз?

Към Държавната агенция за закрила на детето функционира Национална телефонна линия за деца 116 111. Националната телефонна линия за деца предоставя консултиране, информиране и помощ по всякакви въпроси и проблеми, свързани с деца. Към нея при необходимост могат да се обръщат за съдействие и професионалисти. Националната телефонна линия за деца с номер 116 111 е с национално покритие, достъпна от територията на цялата страна, напълно безплатна за обаждащите се, независимо дали звънят от стационарен или мобилен телефон. Тя функционира 24 часа в денонощието.

В случаи касаещи насилие и тормоз в интернет (кибернасилие и кибертормоз), сигнал може да се подава към Националния център за безопасен интернет. Към центъра функционира консултативна линия, отворена в работните дни между 10.00 и 16.00 часа на телефон : 124 123, имейл: helpline@online.bg и чат в сайта: www.safenet.bg. Консултациите на линията са анонимни и на нея могат да се свързват както деца, така и професионалисти и родители. Сигнал може да бъде подаден и към националния телефон за спешни повиквания: 112.